

- EN by CHO-ER by Primar
- EN and ER by Primar.

The Primar on-line service will be a secure communication interchange as illustrated in picture 3.

Only ships with type approved integrated bridge systems will be able to use the official ENC service to its full potential. Such systems are called Electronic Chart and Display Information Systems (ECDIS).

Benefits with ENCs on ECDIS have been thoroughly examined within the IHO-community and can easily be summarised as follows:

Eighteen-fold savings for every dollar invested in ECDIS with ENCs:

- accident avoidance
- fuel saving
- improved safety in bad weather
- improved operational efficiency
- overtime savings
- shorter sailing route
- improved ETA.

ENC production has proved to be most challenging technically speaking. Only a few European countries have established really efficient production lines.

The ENC coverage in European waters is

PICTURE 2.

PICTURE 3.

thus most unsatisfactory. Primars only product so far are ENCs. This situation must change rapidly if Primar should keep up her leading role as the first operational RENC in the world.

Our way of dealing with this situation is to open up for new markets with new products and to fill out ENC-gaps with either raster data or non official vector data.

Knut O. Flåthen
knut.flathen@statkart.no

Projektledare
LARS PALM
Lantmäteriet
Sverige

GRÄNSREGIONALT SAMARBETE – GRÄNSLÖS GIT

REGIONERNAS EUROPA

Det talas allt oftare om regionernas Europa och i andanom kan man känna nationalstaterna erodera bort. Intet nytt under solen sägs det och huruvida denna utveckling kommer att innebära en återgång till de medeltida feodalväldena då landskapslagar stod för rättsordningen får vi se. Men visst är det så att många nationella företeelser skulle må bra av att inordnas i ett europeiskt eller globalt perspektiv. Om förändringstrycket kommer både från regionerna och från EU centralt så kan denna process komma igång nog så fort – det gäller naturligtvis i extra hög grad när även teknikutvecklingen medverkar.

Regionernas struktur är ganska oklar – vad är omfattningen och administrationen av t.ex. Öresundsregionen, Göteborg-Öslo korridoren, Mälardalen, Östersjöregionen, den Nordiska Triangeln? Olika regioner ser dagens ljus – det kan vara i syfte att tillvarata gemensamma intressen i just det området, för att vinna attraktion i jakten på företag och kompetens på den globala arenan eller som förklaringsmodell för olika fenomen.

INTERREG

Genom Europeiska Kommissionens så kallade gemenskapsinitiativ INTERREG har ytterligare

regionbegrepp skapats och de ändras dessutom över tiden. När nu Interreg II går i graven föds dess efterföljare Interreg III med ändrad (utvidgad) indelning. Stora delar av Norden kommer att ingå i olika Interreg regioner. Inom Interreg IIIA handlar det om gränsregionalt samarbete mellan direkt angränsande länder. Interreg IIIB omfattar mer övergripande regioner med många inblandade länder såsom Östersjöområdet och Nordsjön. Genom den nya programperioden 2000–2006 öppnas nya möjligheter till stimulerande gränsregionalt samarbete i gränsöverskridande projekt. Framgångsrika projekt kommer att erbjudas upp till 50 % medfinansiering med EU-medel.

Syftet med Interreg är att skapa samarbeten på tvärs av nationsgränserna dels för att befästa varaktiga förutsättningar för fortsatt fred och dels för att skapa ekonomisk tillväxt. Nationsgränsen är en mycket stark administrativ gräns som på många sätt försvårar gränssamarbete. Genom Interreg hoppas man kunna minska eller förändra en del av dessa hinder. I de olika regionernas Interregprogram betonas olika insatsområden och mål beroende på de regionala förutsättningarna. Det är naturligtvis stor skillnad på vad som prioriteras i tex. Öresundsregionen jämfört med Jämtland/Trøndelag. Många av gränshindren är desamma – tex. att nationell

grunddata är olika eller att bestämmelser skiljer sig åt eller tekniska system som hindrar utbyte... men Interreg kan naturligtvis handla om mycket mer än att bara ta bort hinder.

GRÄNSLÖST?

Om du betraktar figur 1 och för ett ögonblick tänker bort riksgränsen ser du hur många andra gränser det finns. Dessa är nog så betydelsefulla för livsbetingelserna för de som bor och verkar i området. Naturberoende gränser – vilket skydd får miljön om du har helt olika regler inom samma naturområde? Var görs kalkning av sjöar mest effektivt med hänsyn till hela avrinningsområdet? Hur följer vi vargen på tvärs av gränsen? Andra exempel på gränser är operativa/funktionella – hur stort omland har ett sjukhus, en flygplats; sociala gränser – hur etablerar du ditt nätverk, vart åker du på tur. Kulturella gränser kan handla om mat och historiskt kan ju även den administrativa gränsen ha växlat.

Den administrativa indelningen och strukturen har en stor fördel i dess förmåga att lösa gemensamma frågor. Men i takt med den tekniska utvecklingen ökar behoven att lösa gemensamma frågor även inom andra strukturer än de närvarande. Olika typer av sådana samarbeten finns det gott om exempel på. Förslaget om EU:s vattendirektiv när det gäller avrin-

ningsområden är ett sådant på regional nivå. Olika Interregprojekt är och kan bli, andra exempel.

GRÄNSLÖS GIT

Projektet Gränslös GIT verkar inom Interregområdet "Ett gränslöst samarbete" som omfattar Bohuslän/Dalsland-Østfold. Projektet har som huvudmål att integrera geografiska data från Lantmäteriet och Statens kartverk samt att i regionen höja kompetensen att använda GIT (geografisk informationsteknik).

Integration av geodata har många komplikationer som tydligt illustreras i figur 2.

Därtill kan läggas skillnader i kultur, projektioner, datum, transformationsband, dator- och programmiljö, specifikationer, produktionsplaner, uppdateringar och förändringar av olika slag. Ett framgångsrikt framtagande av aktuell gränsgeodata kräver därför enligt våra erfarenheter att medarbetarna förutom att ha goda kunskaper i det egna landets förhållanden även har en bra kännedom om det andra landets geodata.

Inom målområdet "Integration av databaser" har projektet bl.a. lett till följande gränsöverskridande resultat och erfarenheter:

- NS 250. Homogen databas i skala 1:250 000 över gränsregionen Oslo-Göteborg-Karlstad samt tillhörande handledningar.
- NSVeg. Homogen vägdata över regionen Oslo-Göteborg-Karlstad och tillhörande förstudie av norsk/svenska vägdata.
- Översättningar av objekten i skalområdet 1:50 000 till norska respektive svenska motsvarigheter samt vissa objekt/teman inågra andra databaser och teman N5/GGD.
- Prislister, avtal och nyttjanderättsregler för ovanstående gränsdata.
- Projektet DRG – gemensam digital riksgrens mellan Norge och Sverige.
- Användning av Norden basen i regionala tillämpningar.
- Generell kompetens inom området gränsöverskridande databaser.

Inom målområdet "kompetensutveckling/bruk av GIT" har projektet lett till bl.a. följande gränsöverskridande resultat/samarbeten:

- Halden, Dals Ed & Aremark kommuner – *översiktsplan*
- Räddningstjänsten/ Brann, Politi, Ambulans – *utbildning, specialkartor*
- Fylkesmannen/Länsstyrelsen – *miljö och plandata*
- Riksantikvarieämbetet – *hållbarhetsprojekt*
- Tullen i Norge och Sverige – *anpassad GIT*

- Fylkeskommunen / Västra Götalandsregionen – *gränsregional planeringsunderlag; hälsostatistik*
- Fylkesmannens landbruksavd, Hushållningssällskapet – *specialkartor*
- Turismsamarbete Østfold-Värmland – *vandringsledskartor*
- SamGIS förening – Fyrbodalen-Østfold – *utbyte, nätverk*
- Høgskolan Trollhättan-Uddevalla, Høgskolen i Østfold – *utbildning*.

GRÄNSREGIONALT SAMARBETE

Att arbeta gränsregionalt innebär att du lämnar det nationella perspektivet till förmån för det gränsregionala. I en gränsregion finns en geografisk samhörighet även om man tillhör olika nationer. Denna förstärks ytterligare om avståndet är korta. Därtill finns oftast en gemensam historia, regional kultur etc. När man gräver sig in i detta perspektiv får man den gemensamma viljan att lösa problem som man på nationell nivå kan ha svårt att uppbära och där andra frågor är på agendan. På den gränsregionala nivån får man betydligt lättare att se bort från

FIGUR 1. NATUR, KULTUR, SOCIALISATION OCH AVSTÅND HAR ANDRA GRÄNSER ÄN DEN ADMINISTRATIVA INDELNINGEN.

FIGUR 2. KONNEKTIONSPROBLEM. VI TOG INTE TÅGET FRÅN HALDEN...

olika nationella intressen eftersom man vill se resultat i sin region där man bor, lever och verkar. Det kan innebära att man närmar sig det internationella perspektivet för att kunna lösa en del frågor. På detta sätt kan alltså gränsregionalt samarbete vitalisera även det internationella samarbetet. För att uppnå dessa positiva gränsregionala effekter tror vi att man måste arbeta i ett sammanhållet gemensamt projekt med en projektledare och en budget. Därigenom får de projektmedverkande lojalitet i första hand mot projektet och inte till den organisation där man är anställd. Sist och kanske viktigast ur ett yrkesperspektiv så är det synnerligen stimulerande, trevligt och lärorikt att jobba gränsregionalt.

LANTMÄTARE ÄR GRÄNSEXPERTER

Lantmätare är en yrkeskategori som har ovanligt mycket erfarenhet av gränser på olika sätt. Många är duktiga på att lösa problem som orsakas av administrativa gränser eller som kräver samverkan över gränser. Det är därför inte underligt det finns flera Interreg projekt med lantmätare inblandade. Nedan lämnas några internetadresser till sådana projekt.

Jag tycker det finns mycket goda förutsättningar för lantmätare att engagera sig i nya Interregprojekt den kommande programperioden. Det finns åtskilliga aspekter man kan lägga på sådant engagemang. Störst framgång får man kanske med frågor man likväl ska lösa. Då kan man dels få 50 % finansiering och dels får man tillgång på kompetens från sin samarbetspartner. Men i den förändrings snabba värld vi lever i tror jag också att det är mycket viktigt att vara vidöppen för att engagera sig i projekt som i starten kanske kan upplevas som perifera... ty det mesta visar sig ha en geografisk dimension.

Lars Palm
Lars.G.Palm@lm.se

ADRESSER TILL NÅGRA LANTMÄTAR ANKNUTNA INTERREG-PROJEKT

- Ett gränslöst samarbete: <http://www.swenor.com/interreg/git/>
- Öresundsregionen: <http://www.dgms.org>
- Inre Skandinavien: <http://www.ggi.eda.se/index.htm>
- Barents: http://www.nls.fi/org/inter/barents_git/
- Nordsjön: www.hordaland-f.kommune.no/seagis
- Östersjön: <http://www.mapbsr.nls.fi>

INFO OM INTERREG

<http://www.nutek.se/regional/strukturfond/interreg2a.html>

INFO OM "ETT GRÄNSLÖST SAMARBETE"

<http://www.liku.no/interreg/pres-index.html>